

เยี่ยมชม “วัดสองพี่น้อง”

ขล่องรอย “สุนทรภู่” ที่อยู่พระอาจารย์ดัง

ดั้น ดั้น

• สืบเสาะ •

สังภูมิ ละออ

ภาพถ่ายทางอากาศในอดีตของวัดสองพี่น้อง เรือนไม้ด้านซ้ายที่เห็นเป็นกุฏิของหลวงพ่อโหนด ด้านขวามุมล่างเป็นโรงไม้ ภายในเป็นที่ตั้งของศาลสองพี่น้อง

ชีวิตกวีเอกของโลกนาม สุนทรภู่ ช่วง “แต่ปีออกออกขาดราชกิจ บรรพชิตพิศวาสพระศาสนา เหมือนลอยล่องท่องทะเลอยู่เอย เห็นแต่ฟ้าฟ้าก็เปลี่ยวสุดเหลียวแล” (รำพันพิลาป) นับเป็นห้วงวิกฤติของชีวิตท่านช่วงหนึ่ง การที่ท่าน “พิศวาสพระศาสนา” นั้น เป็นที่รู้กันว่าท่านพิศวาสเพราะเกรงภัยมากกว่า

หลังบวชท่านก็ใช้เวลาไปกับการท่องเที่ยว “ทางบกเรือเหนือใต้เที่ยวไปทั่ว จังหวัดหัวเมืองสิ้นทุกถิ่นฐาน” เพื่อหาแนวเฝ้าตามความเชื่อและคำบอกเล่าของชาวบ้านนั่นเอง

“ครั้งไปด่านกาญจน์บุรีที่กะเหรี่ยง
ฟังแต่เสียงเสื่อสีหะนิหนาว
นอนน้ำค้างพร่างพรอยพรอมพราว
เพราะเชื่อลาลวงว่าแร่แปรเป็นทอง
ทั้งฝ่ายลูกถูกปอบมันลอบใช้
หากแก้ได้ให้ไปเข้าเป็นเจ้าของ
เข้าวัดสามมาอยู่ที่สองพี่น้อง
ยามขัดข้องขาดมั่งรินยุงชุม”

ที่ พระภิกษุสุนทรภู่ มาจำพรรษาแม้จะไม่ได้ระบุไว้ในนิราศว่า “วัดสองพี่น้อง” แต่ดูตาม

สภาพความเป็นจริงแล้วไม่น่าจะเป็นวัดอื่น เพราะวัดสองพี่น้องอยู่ริมคลองสองพี่น้อง สุนทรภู่เดินทางทางเรือ และเรือที่สุนทรภู่ล่องมานั่นเอง ในรำพันพิลาปยังกล่าวไว้อีกว่า...

“ทั้งฟ้าพาดบาตรเหล็กของเล็กน้อย
ขโมยลอยไปทั้งเรือไม่เหลือหลอ”

แสดงว่าเรือสุนทรภู่ไม่ได้กลับกรุงเทพฯ เพราะถูกมือดีที่สองพี่น้องเอาไปเสียก่อน ขโมยจะเป็นชาวสองพี่น้อง ซึ่งเป็นอำเภอกองหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรีหรือไม่อาจทราบ หากด้านน้ำใจคนสองพี่น้องแล้วนั้นยังมีอยู่เพราะ...

“เหลือแต่ผ้าอาศัยเสียใจคอ

ชาวบ้านทอดถวายแทนแสนศรัทธา”

กลอนที่ยกมาให้ดูนี้เป็นข้อสนับสนุนว่า
สุนทรภู่เจ้าจำพรรษาที่วัดสองพี่น้องได้ประการหนึ่ง
อีกประการหนึ่งใน นิราศสุพรรณ สุนทรภู่ก็กล่าว
ถึงสองพี่น้องไว้เช่นกัน จะเป็นการเดินทางครา
เดียวกันกับ รำพันพิลาป หรือไม่นั้นไม่แน่ แต่ที่
แน่ ๆ คือ...

“ปลายน้ำลำคั่งแบบ โขดเขิน

ขัดข้องต้องคิดพเอิญ แอ้งตื่น

จอดสองพี่น้องพลิน พลองละล้ง ยางอย

ขึ้นชุมพุ่มพฤษภาครัน คร่อมน้ำล้นทะเล”

สุนทรภู่จอดเรือตามโคลงนั้นแล้ว ในโคลง
บทต่อมายังบอกอีกว่า...

“ชาวป่าภสพเทรา สุธาน

เรเป็ลยเหี้ยวเห็นศาล สองพี่น้อง”

“ศาลสองพี่น้อง” อยู่ที่ไหน คำตอบของ
พระสิรินนุทเมธี เจ้าอาวาสวัดสองพี่น้อง และรอง
เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรีปัจจุบันก็คือ บริเวณ
หน้าพระอุโบสถเมื่อก่อนมีศาลไม้อยู่หลังหนึ่ง เรียก
กันว่าศาลสองพี่น้อง เป็นศาลเก่าแก่มาก เนื่องจาก
สภาพไม้ที่เสื่อมโทรมไปตามกาล และทางวัดต้อง
ถมที่ดินเพื่อหนีน้ำท่วมจึงรื้อศาลออกและเตรียม
เนื้อที่ไว้เรียบริยคือที่เดิม เพื่อจะสร้างให้ใหม่

เมื่อศาลสองพี่น้องอยู่วัดสองพี่น้อง นั้น
แสดงว่า สุนทรภู่แล่นเรือจากแม่น้ำท่าจีนเข้ามาตาม
คลองสองพี่น้อง มาจอดเรือก่อนที่จะไปหาแร้วที่
“เขากาเผ่น” ตามที่รำพันไว้ในรำพันพิลาป

ศาลสองพี่น้อง ใช่ว่าสุนทรภู่เห็นแล้วจะ
เปลี่ยวเปล่าเศร้าอารมณ์อย่างเดียว สุนทรภู่
บวงสรวงขอลสิ่งของที่มาดหมายจากศาลนี้ด้วย

“สรวง จ้าวพร้าว อ่อนกล้วย ด้วยเอย
เชิญพี่น้องสองเสวย สว่างร้อน
แรกมายุ้าถือนเลย ลูกกระโทก โปรดพ้อ
ขอแร่แม่แก้จกอน กับเต้าเจี้ยว”

ร่องรอยของ “สุนทรภู่” ที่กล่าวไว้ในนิราศ
สุพรรณ และรำพันพิลาป เกี่ยวก่ายกับ “สองพี่
น้อง” ดังที่กล่าวมา เมื่อวัดวัดสายตาจากศาลเข้ามา
ภายในวัด วัดนี้มีความเป็นมาอย่างไร

“ตามหลักฐานที่ได้จากกรมการศาสนาปรา
กฏว่า วัดสองพี่น้องสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๒๑๒
มีความสอดคล้องว่าจะเป็นไปได้ว่าสร้างมาตั้งแต่
ยุคนั้น หรืออาจจะก่อนนั้น เพราะเคยพบใน
จารึกเจ้าแม่คุลิตบอกไว้ว่าที่วัดสองพี่น้องมีอาจารย์
ชื่อดังรูปหนึ่งเรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า อาจารย์พรอด
ชื่อจริงชื่อ อาจารย์คง ภายหลัง สมเด็จพระนารายณ์
มหาราชก็นิมนต์พระอาจารย์คงนี้แหละไปอยู่ที่กรุง
ศรีอยุธยา” พระสิรินนุทเมธี กล่าวถึงความเป็นมา

เมื่อมีความเป็นมายาวไกลเพียงนั้น พระ
อาจารย์ที่ปกครองวัดย่อมมีมาหลายรูป มีใครบ้าง
นั้นเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันบอกว่า

“นอกจากอาจารย์คงแล้ว ตามหลักฐานก็
ไม่มีประวัติอะไรที่ต่อเนื่องมาได้เลย มาจับหลัก
ได้ก็ตอนรัชกาลที่ ๕ ที่พอรู้ชื่อก็คือ อาจารย์ขึ้น
อาจารย์มัน แล้วก็มา พระปลัดย้ง พระปลัดย้งนี้
ท่านเป็นคนรกรากอยู่สองพี่น้อง แต่ไปจำพรรษา
อยู่ที่วัดกัลยาณมิตร พออาจารย์มันมรณภาพ
ชาวบ้านก็ไปนิมนต์ให้มาจำพรรษาอยู่ที่นี่ ตอน
นั้นก็ราว พ.ศ. ๒๔๓๖

“พระปลัดย้งมรณภาพประมาณ พ.ศ.
๒๔๔๘ ต่อมา พระครูวินยาญยุค หรือที่เรียกกัน
ทั่วไปว่า หลวงพ่อเหนี่ยง ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสแทน
และท่านก็มรณภาพปี พ.ศ. ๒๔๗๒ หลวงพ่อ
เหนี่ยงท่านมีชื่อเสียงมาก ท่านเป็นเจ้าคณะแขวง
มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ลูกศิษย์ท่านที่เป็นที่รู้จัก
กันก็มี สมเด็จพระญาณสังวร (พระอริยวงศาคตญาณ)
หลวงพ่อด วัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) พระ
ร่วมสมัยของหลวงพ่อนเหนี่ยงที่ไม่ได้เป็นเจ้าอาวาส
ก็มี หลวงพ่อโหน่ง หลวงพ่อน้องนี้ตอนหลังชาว
บ้านมานิมนต์ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน

“จากหลวงพ่อนเหนี่ยงก็มาพระครู อุภัยภา
ดาร์ภัย เดิมชื่อ จ่าง เป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่ พ.ศ.
๒๔๗๒ - ๒๕๐๔ รวมแล้ว ๓๘ ปี ต่อจากนั้น
อาตมาก็เป็นเจ้าอาวาสแทน คือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔
ถึงปัจจุบัน”

พระสิรินนุทเมธี หรือ สัจจ สิริสินุโท
พระมหาเปรียญธรรม ๘ ประโยค เล่าความเป็น
มาของวัดและพระอาจารย์มีชื่อเสียงของวัด “สอง

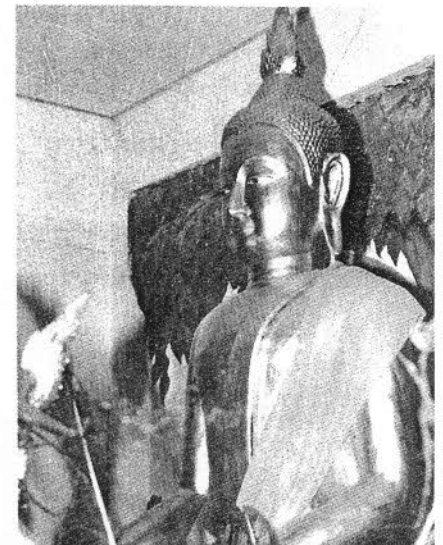

รูปหล่อเหมือนหลวงพ่อด

พระศิลาแลงเก่าของวัด เก็บไว้ในวิหาร

พระประธานในโบสถ์เก่า เนื้อศิลาแลง
ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในศาลาการเปรียญ

พระสิรินทุเมธี เจ้าอาวาสวัดสองพี่น้ององค์ปัจจุบัน

คำว่า “สองพี่น้อง”
ซึ่งเป็นทั้งชื่อวัด
ชื่อคลองและชื่ออำเภอ
นั้นมาจากไหน ?
ใครเป็นพี่...
ใครเป็นน้อง
หรืออะไรพี่...
อะไรน้องกันแน่ !

พี่น้อง” ให้ฟัง

ส่วนคำว่า “สองพี่น้อง” ซึ่งเป็นทั้งชื่อวัด, ชื่อคลอง และชื่ออำเภอนั้นมาจากไหน ใครเป็นพี่ ใครเป็นน้อง หรืออะไรพี่ อะไรน้องกันแน่

ตำนานชื่อ “สองพี่น้อง” มีหลายตำนาน นายพิงค์ รุ่งสมัย นายอำเภอสองพี่น้องเคยเล่าให้ “ศิลปวัฒนธรรม” ฉบับเดือน ส.ค. ๒๕๓๕ ถึง ๓ ตำนาน

ตำนานแรก ว่าชื่อมาจากข้างสองเขือกกลง มาเล่นน้ำที่ลำคลอง ชาวบ้านเข้าใจว่าข้างทั้งสอง เป็นพี่น้องกันเลยตั้งชื่อคลองว่า “คลองสองพี่น้อง”

ตำนานที่สอง ว่าเดิมมีที่กับน้องสร้างวัด แข่งกัน โดยสร้างคนละฝั่งคลอง แล้วแม่น้ำสาย นี้ไหลผ่านวัดทั้งสองเลยตั้งชื่อ “คลองสองพี่น้อง”

ตำนานที่สาม ว่ามีสองพี่น้องกำพร้าพ่อ และแม่ตั้งแต่เด็ก เป็นชายทั้งคู่ พอเติบโตใหญ่ก็ ขยันทำกินจนฐานะมั่นคงก็ไปขอหญิงสาวบางปลา มาแต่งงาน พอถึงวันขึ้นหมากลงเรือเล่นเข้าแม่น้ำท่าจีนเกิดลมพัดแรงจัด เรือแตก สองพี่น้อง ถูกจระเข้จับกินเรียบ เลยตั้งชื่อคลองว่า “สองพี่น้อง”

สำหรับตำนานจากปากของเจ้าอาวาสวัดสองพี่น้องรูปปัจจุบันคือ

“ตำนานเขาเล่ากันมาว่า เดิมทีเคยมีข้างสองเขือก ข้างสองเขือกนี้อยู่แถว ๆ อุทอง เรียกว่า ทุ่งม่วง(อยู่ข้างวัดเขาอันลือ เขต อ.อุทอง) ที่เป็นป่าต้น สมัยโบราณบริเวณนั้นเขาเรียกว่า ป่าต้น ข้างที่นั้นสมัยก่อนเป็นข้างที่ดี เป็นข้างทรงสำหรับพระมหากษัตริย์ เขาว่าข้างที่นั้นมีสองตัวพี่น้อง พอหน้าแล้งก็เดินจากที่โน้นมา กินน้ำในแม่น้ำสุพรรณนี้ เดินมาย่ำเป็นที่ลุ่มจนเป็นคลอง เลยเรียกคลองนี้ว่าสองพี่น้อง”

ตำนานไหนคือที่มาของคำว่า “สองพี่น้อง” สรุปได้ว่ายังไม่มีข้อสรุป ต่างคนต่างก็เชื่อตามที่ตนได้ยินได้ฟังมาจากบรรพบุรุษ ไม่มีใครมาว่าเขาได้ว่าตำนานไหนถูก ตำนานไหนผิด แต่ที่แน่ ๆ คือวัดสองพี่น้อง ที่ตั้งอยู่ริมคลองสองพี่น้อง และคลองสองพี่น้องนี้ไหลลงแม่น้ำท่าจีนหรือเรียกกันใน จ.สุพรรณบุรีว่า แม่น้ำสุพรรณ

เรื่องสุนทรภู่มาแฉและจำพรรษานั้น พระสิรินทุเมธี ว่า

“หลักฐานที่ได้ชัด ๆ ก็ปรากฏในร่ำพันพิลาป ตอนเล่นเรือนี่ต้องผ่านวัดสองพี่น้องไปนี่ แล้วก็ไปจอดเรือที่ท่าพระ (อยู่ในตลาด อ.อุทอง-ในปัจจุบัน) เพื่อเดินทางไปเขากาแผ่นดิน ในร่ำพันพิลาปว่า ‘คราวไปคิดปริศนาตามตาเถร เขากาเพนพมพมถึงสิริมสิขร เขากาแผ่นดินนี้ชาวบ้านเรียกเขาพ่อปู สุนทรภู่ไปเพื่อจะไปเอาแร่ จะได้ไม้ได้ไม้รู้แน่ แต่ผลที่สุดก็มาจำพรรษาอยู่ที่วัดสองพี่น้องตามที่บรรยายไว้ในร่ำพันพิลาป และในนิราศสุพรรณก็มีคาบเกี่ยวเรื่องไปเล่นแร่ โดยมีกะเหยิงนำทางไป กะเหยิงที่สองพี่น้องนี้เดิมก็มีอยู่ เขาเรียกกะเหยิงสะพังเงิน อยู่ใกล้ ๆ กับหนองวัลย์เปรียง อาจจะเป็นกะเหยิงที่นั่นก็ได้ที่นำทาง”

แล้วช่วงที่สุนทรภู่มาอาศัยวัดน่าจะอยู่ในช่วงการปกครองของเจ้าอาวาสรูปได้นั้น เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันบอกว่า

“ช่วงนั้นผมจำไม่ได้แล้ว อย่างอาจารย์ชั้นอาจารย์มนก็อยู่ในสมัยหลัง ๆ อยู่ในช่วงตอนต้น ๆ รัชกาลที่ ๕ สมัยที่สุนทรภู่ นี่ตรงกับรัชกาลที่ ๓ เราไม่รู้แล้ว แต่มันก็มีจารึกในสมัยนั้น เป็นจารึกแผ่นเงินแผ่นทอง ตามที่ให้กรมศิลปากรเขาไปคัดลอก ปรากฏว่าเป็นจารึกสมัยเดียวกับจารึกวัดโพธิ์ แต่ไม่บอกหลักฐานอะไรทางประวัติศาสตร์เลย เป็นจารึกธรรมะ แต่ที่รู้ว่าเป็นจารึกสมัยนั้นเพราะดูจากลิลิตตัวอักษรเมื่อเทียบเคียงลักษณะเหมือนจารึกของวัดพระเชตุพนซึ่งทำในรัชกาลที่ ๓”

นั่นเป็นประวัติวัดที่เกี่ยวกับการมาเยือนของสุนทรภู่ ส่วนประวัติพระสิรินทุเมธี เจ้าอาวาส รองเจ้าคณะจังหวัด และผู้มีความรู้ทางการศึกษาถึงปริญญาธรรม ๘ ประโยค ผู้สนใจเรื่องประวัติศาสตร์และกายภาพกลอนนั้น พระคุณท่านเป็นชาวบ้านท่าไชย ต.หัวโพธิ์ อ.สองพี่น้อง เรียกว่ามีเลือดสองพี่น้องโดยกำเนิด เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ แรกนั้นบวชเณรทางนาคนเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ สาเหตุที่บวชนั้น “เกไปหน่อย ออกกลายไม่ค่อยจะดี โยมว่าถ้าไม่จับบวชเสียละก็...(หยุดยั้ง) คือช่วงนั้นชอบเที่ยวสนุก ๆ ไม่ทำมาหากินเขาก็ให้บวช”

วัดที่ชาวเขานั้นคือวัดช่องลมซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับ “ท่าพระ” หลังบวชไปจำพรรษาที่ วัดเขาพระ ชื่อเป็นทางการคือ วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม วัดที่มีพระอยู่บนเขา ห่างจากตัวอำเภออุทธรว ๓ ก.ม. วัดนี้เองที่ขุนแผนพานางพิมไปกราบพระ ตอนที่พาหนีไปจากเรือนขุนช้าง

หลังสอบนักธรรมตรีได้ ประคุณท่านก็ออก รุดงค์ไปจนถึงพระบาทสร้อย อ.แรม จ.เชียงใหม่ แล้วกลับมาเรียนต่อที่วัดสองพี่น้องปี พ.ศ. ๒๔๙๕ “อาตมาเรียนได้ก็สอนหนังสือบ้างเลยเพลินมาจน ถึงปัจจุบัน” เล่าด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม

เลื่องลือกันว่า พระสิรินทเมธี การมด้าน ร้อยกรองนั้นเป็นเลิศ เมื่อนักการถามพระคุณ ท่านตอบอย่างถ่อมตนว่า

“เป็นนะพอเป็น แต่เขียนนะไม่ค่อยได้เขียน นอกจากมีอารมณ์ขึ้นมาในเรื่องอะไร แล้วก็ไม่ค่อย จะเกิดขึ้นง่าย ๆ แต่เรารู้หลักเกณฑ์การเขียนก็อย่าง บัดเดียดวังแห่งวังเวงแว่ว สะดุ้งแล้วเหลียว และชะเง้อหา เห็นโยคีซึ่งพุ่งออกมา” นี่เหมือนเป็น แบบครูจริง ๆ การเขียนนี้จะเรียกว่าเป็นนักกลอน เรียกไม่ได้เลย ไม่มีผลงาน ที่มีอยู่ก็สองเรื่องเท่า นั้น คือกลอนเบญจศีล-เบญจธรรม สมัยก่อน อาตมาชอบเกี่ยวกับหนังสือ ทำวารสารอยู่ตอนเป็น เจ้าคณะอำเภอชื่อ ‘เสียงส่งสองพี่น้อง’ ทำตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ แจกทั่วประเทศเลย กลอนเบญจ ศีล-เบญจธรรมก็เขียนลงในวารสารนั้น แล้วใน ตอนหลังในวารสารนั้นมีคนขอร้องให้เขียนเรื่อง มงคลสูตร อาตมาก็เริ่มไปหน่อยไม่ทันจะเข้ากลอน วารสารมันก็ล้ม เลิกแล้วมาเขียนต่อที่หลัง”

ผลงานกลอนของ พระสิรินทเมธี ที่พิมพ์ ออกมาเป็นเล่มชื่อ “เพลงศาสนา เบญจศีล เบญจ ธรรม และมงคลสูตร” กลุ่มศิษย์สองพี่น้อง และ ผู้ศรัทธาร่วมกันจัดพิมพ์ถวาย เพื่อแจกให้กับญาติ โยมที่สนใจ ด้วยสำนวนกลอนที่อ่านแล้วรื่น และ สาระที่ปรีเปรมหนังสือเล่มนี้จึงต้องพิมพ์ออกมา เป็นครั้งที่สองแล้ว ตัวอย่างสำนวนกลอน อาทิ

“ใครพยายามไต่ดินหมิ่นฟ้าย่อมอาภัพ
ดินไม่รับฟ้าไกรธโทษมหันต์
เป็นอย่างนี้อยู่ได้อย่างไรกัน
เพราะฉะนั้นจงอย่าพยายามไต่ดิน

พระสงฆ์กำลังขีบริเวณที่เคยเป็นที่ตั้งของศาลสองพี่น้อง

รู้จักมีสัมมาคารวะ
ตามฐานะน้อยใหญ่ไม่ติดิน
ที่ด้อยกว่ามตตาเป็นอาจิน
ไม่คิดหมิ่นผู้ใหญ่ใจกตติ

วัดสองพี่น้อง ไม่ใช่จะมีแต่ร่องรอยสุนทรภู่ เป็นที่อยู่ของพระอาจารย์ดัง อย่างหลวงพ่อโหม่ง หลวงพ่อวัดปากน้ำเท่านั้น ยังมีของดีอีกด้วย เท่า ที่เหลือปัจจุบันนี้ก็คือพระพุทธรูปสมัยอุทธร ๓ องค์ ประดิษฐานอยู่ในศาลาการเปรียญ ๑ องค์ องค์นี้เป็นองค์ใหญ่สุด และเล่ากันว่าเป็นอาจารย์ ของหลวงพ่อดปากน้ำ และอาจารย์พระอาจารย์ ทุกรูปที่บวชที่วัดสองพี่น้อง ส่วนพระศิลาแลงอีก ๒ องค์อยู่ในวิหารข้างพระอุโบสถ ประติหารแรง แรงพอที่จะหยุดความอหังการของหัวขโมยได้เลย ยังอยู่ครบ

พระพุทธรูปทั้งสามเป็นพระอยู่ในพระอุ โบสถเก่า ตอนหลังสร้างพระอุโบสถใหม่จึงย้าย ออกและใช้ปูนปลาสเตอร์ทำหุ้มเอาไว้อีกชั้นหนึ่ง

เป็นอันสรุปได้ว่า วัดสองพี่น้องมีร่อง รอยสุนทรภู่ เป็นที่อยู่ของพระอาจารย์ดังและ มีพระพุทธรูปดีอีกด้วย

ทำนกวัดสองพี่น้องปัจจุบัน

